

ЛІТЕРАТУРА

1. Бандурка О.М., Давиденко Л.М. Злочинність в Україні: причини і протидія. –Харків: Основа, 2003. –368 с.
2. Макаренко Г. Хто підтримує дітей // Юридичний ві-

сник України. -2005. -№ 42.

3. Котляр А. Стежка - лижня - траса // Дзеркало тижня. -2005. -№ 49.

Надійшла до редколегії 24.01.2006

БРАЙКО А.В. О НЕОБХОДИМОСТИ РАЗРАБОТКИ ТЕХНОЛОГИЙ РЕАЛИЗАЦИИ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ПРОГРАММ ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ ПРЕСТУПНОСТИ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ В УКРАИНЕ

На основе практического служебного опыта дан перечень наиболее весомых факторов, которые обуславливают преступность несовершеннолетних; приводится годовая динамика показателей количества преступности, совершенных ими; поставлен акцент на технологическом подходе к реализации государственных программ эффективного противодействия преступности несовершеннолетних в Украине.

BRAJKO A.V. ABOUT NECESSITY DEVELOPMENT TECHNOLOGIES OF REALIZATION STATE PROGRAMS COUNTERACTION CRIMINALITY OF MINORS FOR UKRAINE

On the basis of practical service experience the list of the most powerful factors which cause criminality of minors is given; annual dynamics of parameters quantities of the criminality accomplished by them is resulted; the accent on the technological approach to realization of the state programs of effective counteraction of criminality of minors in Ukraine is put.

К.Л. БУГАЙЧУК

канд. юрид. наук, доц.

Харківський національний університет внутрішніх справ

УДК 343.71:342.95

ДРІБНА КРАДІЖКА: ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ ТА АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Аналізуються проблеми кваліфікації та притягнення особи до адміністративної відповідальності за вчинення дрібного розкрадання чужого майна; внесені пропозиції по вдосконаленню національного законодавства України

Конституційний лад України ґрунтується на визнанні людини, її життя і здоров'я, честі й гідності, недоторканості та безпеки найвищими соціальними цінностями, пріоритету її прав і свобод. Гарантування прав і свобод людини є головним обов'язком держави, держава відповідальна перед людиною та суспільством за свою діяльність (ст.3 Конституції України) [1]. Правопорушення проти власності становлять одну із найпоширеніших і найнебезпечніших груп протиправних діянь, оскільки вони посягають на одне із найбільш цінних соціальних благ - право власності. Стаття 41 Конституції України зазначає, що кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю. Право приватної власності набувається в порядку, визначеному законом. Громадяни для задоволення своїх потреб можуть користуватися об'єктами права державної та комунальної власності відповідно до закону. Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним. Примусове відчуження об'єктів права приватної

власності може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності, на підставі і в порядку, встановлених законом, та за умови попереднього і повного відшкодування їх вартості [1].

Правопорушення проти власності, в залежності від ступеня суспільної небезпечності, можна поділити на злочини та адміністративні правопорушення. Тому питання юридичної відповідальності за вчинення цих правопорушень можна досліджувати в аспектах кримінального та адміністративного права. Звичайно, більшість наукових праць в цій галузі належить вченим, які працюють в галузі кримінального права, серед яких варто відзначити праці М.М. Голоднюка, В.І. Зубкової, В. О. Навроцького, Ю.Ф. Іванова, М.І. Мельника, М.І. Хавронюка [2-5] та ін. В галузі адміністративного права деякі питання відповідальності за адміністративні правопорушення, які посягають на власність, розглядали А.Б. Агапов, Д.М. Бахрах, О.І. Миколенко, В.К. Колпаков [6-9] та ін. Але слід зазначити, що декриміналізація деяких положень КК України та змі-

ни до адміністративного законодавства України змушують нас повернутися до проблеми адміністративної відповідальності за дрібне викрадення чужого майна, крім того, відсутність єдиної консолідованої праці в цій галузі також робить це питання дуже актуальним та корисним не тільки для юристів, але й для пересічних громадян з метою вдосконалення ними механізму захисту своїх порушених прав у зв'язку з прийняттям змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі КупАП) від 02.06.2005 р. постає новим питанням кваліфікації та відповідальності за дрібну крадіжку.

До червня 2005 року глава 6 КупАП визначала наступні правопорушення, що посягають на власність: ст.47 "Порушення права державної власності на надра"; ст.48 "Порушення права державної власності на води"; ст.49 "Порушення права державної власності на ліси"; ст.50 "Порушення права державної власності на тваринний світ"; ст.51 "Дрібне розкрадання державного або колективного майна"; ст.51-1 "Ухилення від відшкодування майнової шкоди, заподіяної злочином підприємствам, установам, організаціям або громадянам"; ст.51-2 "Порушення прав на об'єкт права інтелектуальної власності" [10].

Найбільш розповсюдженим правопорушенням було і залишається, безумовно, дрібне розкрадання майна. Так, наприклад, за даними Верховного Суду України, судами загальної юрисдикції за 2001-2002 роки було розглянуто 10628 справ щодо правопорушення, передбаченого ст.51 КупАП, тобто в країні в середньому вчиняється близько 5 тисяч правопорушень, передбачених ст.51 КупАП, хоча інформація щодо інших років на офіційному сайті Верховного Суду України відсутня [11].

До недавнього часу стаття 51 КупАП зазначала, що дрібне розкрадання державного або колективного майна шляхом крадіжки (крім випадків вчинення її з проникненням у приміщення чи інше сховище), шахрайства, привласнення, розтрати чи зловживання службовим станом – тягне за собою накладення штрафу від трьох до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк від одного до двох місяців з утриманням двадцяти процентів заробітку. Розкрадання державного або колективного майна визнавалося дрібним, якщо вартість викраденого не перевищувала трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, встановлених законодавством України. При цьому, крім вартості викраденого, враховувалася також кількість викрадених предметів у натурі (вага, обсяг) і значимість їх для народного господарства [10].

Якщо дослідити цю статтю з точки зору складу правопорушення, то об'єктом правопорушення виступала державна або колективна власність.

Об'єктивна сторона крадіжки виражалася в дії - таємному, незаконному, безоплатному, поза волею власника вилученні чужого майна. Таємне викрадення означає, що майно вилучається потайки, непомітно, за відсутності власника чи інших осіб, або в їх присутності, але за умови, що потерпілий або інші особи не здатні усвідомлювати факт викрадення (наприклад, на очах у людей, що відпочивають на пляжі, не усвідомлюють, що винний викрадає чужі речі, в присутності малолітніх тощо). Щодо засобів вчинення крадіжки, то тут ми масмо зазначити, що шахрайство полягає у заволодінні майном або придбанні права на майно

шляхом обману чи зловживання довірою. В результаті шахрайських дій потерпілий-власник, володілець, особа, у віданні або під охороною якої знаходиться майно, добровільно передає майно або право на майно винній особі. Привласнення полягає у протиправному і безоплатному вилученні (утриманні, неповерненні) винним чужого майна, яке знаходилось у його правомірному володінні, з наміром в подальшому обернути його на свою користь чи користь третіх осіб. В результаті привласнення чужого майна винний починає незаконно володіти і користуватись вилученим майном, поліпшуючи безпосередньо за рахунок викраденого своє матеріальне становище. Розтрата передбачає незаконне і безоплатне витрачання (споживання, продаж, безоплатну передачу, обмін, передачу в рахунок погашення боргу тощо) винним чужого майна, яке йому ввірене чи перебувало в його віданні. В результаті розтрати винний поліпшує майнове становище інших осіб шляхом безпосереднього споживання ними незаконно вилученого майна, позбавлення їх за рахунок витрачання такого майна певних матеріальних витрат, збільшення доходів інших осіб [5]. Суб'єктом вчинення даного правопорушення є фізична осудна особа, яка на момент вчинення проступку досягла 16-ти річного віку (стаття 12 КупАП) [10].

Із суб'єктивної сторони крадіжка передбачає прямий умисел, за якого особа усвідомлює, що вилучає чуже майно таємно. Закінченою крадіжка визнається з моменту вилучення майна і отримання винним можливості хоча б початкового розпорядження вилученим (сховати, передати, викинути тощо). Крім того, ця стаття виключала адміністративну відповідальність за дрібну крадіжку шляхом вчинення її з проникненням у приміщення чи інше сховище), під яким розуміється незаконне вторгнення до них будь-яким способом, із застосуванням засобів подолання перешкод або без їх використання. Однак обов'язковою його ознакою є незаконність - з метою крадіжки. Якщо особа увійшла в приміщення, житло не з метою крадіжки, але потім викрала майно, то ознака, що розглядається, відсутня.

2.06.2005 року Верховна Рада України прийняла зміни до КупАП саме в частині статті 51 КупАП в минулій редакції. Ці зміни торкнулися змісту, кваліфікації та відповідальності за дрібне розкрадання майна. На теперішній час стара стаття 51 КупАП "Дрібне розкрадання державного або колективного майна" перейменована у "Дрібне викрадення чужого майна". І згідно статті 51 чинного КупАП дрібне викрадення чужого майна шляхом крадіжки, шахрайства, привласнення чи розтрати тягне за собою накладення штрафу від трьох до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк від одного до двох місяців з відрахуванням двадцяти процентів заробітку, або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб. Викрадення чужого майна вважається дрібним, якщо вартість такого майна на момент вчинення правопорушення не перевищує трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [12].

Проведені зміни, на нашу думку, суттєво змінили кваліфікацію правопорушень проти власності та внесли певні труднощі притягнення до юридичної відповідальності за них.

По-перше, змінився об'єкт правопорушення – ним стало не тільки державне та колективне, але й приватне

майно. Тобто, на теперішній час відмежування крадіжки за Кримінальним Кодексом України та КупАП має відбуватися вже не за об'єктом та сумою викраденого, а тільки за сумою викраденого (як зазначається в ст.51 чинного КупАП: викрадення чужого майна вважається дрібним, якщо вартість такого майна на момент вчинення правопорушення не перевищує трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян). Що ж до сучасної кваліфікації цієї статті, то об'єктивна, суб'єктивна сторони даного правопорушення та суб'єкт вчинення цього проступку майже не змінилися, про що піде мова нижче. Але щодо відмежування за ознакою розміру шкоди вже виникають певні правові проблеми [10, 13, 14].

Так, згідно п.22.5 Закону України "Про податок з доходів фізичних осіб" від 22.05.2003 року, зазначається "...якщо норми інших законів містять посилання на неоподатковуваний мінімум, то для цілей їх застосування використовується сума у розмірі 17 гривень, крім норм адміністративного та кримінального законодавства у частині кваліфікації злочинів або правопорушень, для яких сума неоподаткованого мінімуму встановлюється на рівні податкової соціальної пільги, визначеної підпунктом 6.1.1 пункту 6.1 статті 6 цього Закону для відповідного року (з урахуванням положень пункту 22.4 цієї статті)" [15].

А пункт 6.1 пп.6.1.1 зазначає, що "...платник податку має право на зменшення суми загального місячного оподаткованого доходу, отриманого з джерел на території України від одного працедавця у вигляді заробітної плати, на суму податкової соціальної пільги у розмірі, що дорівнює одній мінімальній заробітній платі (у розрахунку на місяць), встановленій законом на 1 січня звітного податкового року, - для будь-якого платника податку" [15].

Пункт 22.4 вищезгаданого закону зазначає, що на перехідний період встановлюються такі розміри податкової соціальної пільги: у 2004 році - у розмірі 30 відсотків від суми податкової соціальної пільги, визначеної у підпункті 6.1.1 пункту 6.1 статті 6 цього Закону; у 2005 році - у розмірі 50 відсотків від суми податкової соціальної пільги, визначеної там же; у 2006 році - у розмірі 80 відсотків від суми податкової соціальної пільги, визначеної там же; у 2007 році - у розмірі 100 відсотків від суми податкової соціальної пільги, визначеної там же.

Для того, щоб визначити вартість майна, за крадіжку якого настає адміністративна, а не кримінальна відповідальність, ми повинні також скористуватися Законом України "Про державний бюджет України на 2005 рік" від 23.12.2004 року. Стаття 83 цього Закону говорить про наступне: "...установити з 1.01.2005 року розмір мінімальної заробітної плати 262 гривні на місяць, з 1.04.2005 року - 290 гривень на місяць, з 1.07.2005 року - 310 гривень на місяць, з 1.09.2005 року - 332 гривні". А ці розміри, як ми вже бачили із Закону України "Про податок з доходів фізичних осіб", дорівнюють розміру податкової соціальної пільги (точніше мова йде про розмір мінімальної заробітної плати на 1.01.2005 року - 262 гривні) [16].

Тобто, вартість викраденого майна, згідно ч.2 ст.51 КупАП, дорівнює розміру податкової соціальної пільги (або розміру мінімальної заробітної плати на 1.01.2005 року), тобто 262 гривням, однак, згідно п.22.4, остаточний розмір

дорівнює 50 відсоткам від суми податкової соціальної пільги, тобто 131 гривні. Звідси випливає, що викрадення чужого майна вважається дрібним, якщо вартість такого майна на момент вчинення правопорушення не перевищує 393 гривні [14]. Але, зважаючи на державну політику підвищення мінімальної заробітної плати, буде рости й розмір податкової соціальної пільги (читай вартість майна, за викрадення якого настає тільки адміністративна відповідальність). Так, Закон України "Про державний бюджет України на 2006 рік" визначає у статті 76 розмір мінімальної заробітної плати на 1.01.2006 року у 350 гривень [17]. Звідси вартість майна дорівнює 80 % від цієї суми, помноженої на 3, тобто 840 гривням, і це не межа!

На нашу думку, такий підхід до визначення розміру викраденого майна не виправдано великий. Бо вартість викраденого майна на 2006 рік дорівнює 2,4 мінімальної заробітної плати на 1.01.2006 року, а це, наприклад, вартість кількох одиниць електроапаратури (DVD-програвачів), мобільних телефонів та ін. Безумовно, з власної практики роботи дільничним інспектором міліції наміри законодавців щодо декриміналізації законодавства зрозумілі, вилучення з "кримінальної" сфери великої кількості крадіжок приватної власності, за які наставала кримінальна відповідальність (справи про крадіжку 2-3 курей, консервації), однак, на нашу думку, розмір викраденого майна дуже високий. Ми пропонуємо встановити його в розмірі однієї мінімальної заробітної плати на 1 січня поточного бюджетного року, це буде більш реалістичним. У випадку 2006 року - це 350 гривень.

Повертаючись до розгляду складу цього проступку, зазначаємо, що з диспозиції статті було видалено фразу "...крім випадків вчинення її з проникненням у приміщення чи інше сховище".

Ми вважаємо, що це вносить певні непорозуміння щодо смислу даної статті, а законодавство повинно бути максимально зрозумілим для пересічного громадянина. Ось, наприклад, виникає питання: "Яку відповідальність буде нести громадянин у 2006 році за проникнення в приватне житло та викрадення майна на суму 600 гривень (два мобільних телефони)"? Зі змісту статті випливає, що - адміністративну. Тобто, громадянин заплатить штраф від 51 до 255 гривень, або до нього можуть бути застосовані виправні роботи на строк від одного до двох місяців з відрахуванням двадцяти процентів заробітку, або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб. Це, звісно, викликає обурення громадян. На цю тему вже з'явилося багато публікацій. Ось фрагмент однієї з них: "...раніш кримінальне покарання могло застосовуватися навіть при крадіжці 1 приватної гривні або дрібниці на цю вартість! Але тепер відбулося і посилення адміністративного покарання при дрібному викраденні державного та приватного майна, однак дрібна крадіжка державного чи комунального майна із з проникненням у приміщення чи інше сховище тепер перестало бути кримінальним злочином. Таким чином відношення держави до приватного, державного та колективного майна зрівнялося" [18]. До того ж у пересічних громадян викликає сумнівні розміру штрафу за вчинення дрібної крадіжки 51-255 гривень (при сумі збитків у 2006 році до 840 гривень).

На нашу думку, з сенсу діючого законодавства, дрібне

викрадення чужого майна (незалежно від форм власності) із проникненням у приміщення чи інше сховище слід кваліфікувати за частиною третьою чинного Кримінального Кодексу України: "...крадіжка, поєднана з проникненням у житло, інше приміщення чи сховище або що завдала значної шкоди потерпілому карається позбавленням волі на строк від трьох до шести років". Щодо розмірів штрафу за чинним КупАП, то тут треба враховувати те що, згідно статті 221 КупАП, справи про дрібне викрадення чужого майна розглядаються виключно судами, а згідно статті 40 чинного КупАП: "...якщо у результаті вчинення адміністративного правопорушення заподіяно майнову шкоду громадянину, підприємству, установі або організації, то суддя районного, районного у місті, міського чи міськрайонного суду під час вирішення питання про накладення стягнення за адміністративне правопорушення має право одночасно вирішити питання про відшкодування винним майнової шкоди незалежно її розміру. А коли шкоду заподіяно неповнолітнім, який досяг шістнадцяти років і має самостійний заробіток, а сума шкоди не перевищує одного неоподаткованого мінімуму доходів громадян, суддя має право покласти на неповнолітнього відшкодування заподіяної шкоди або зобов'язати своєю працею усунути її" [14]. Тобто, крім штрафу, згідно статті 40 КупАП, суд примушує правопорушника відшкодувати потерпілому усі збитки в повному обсязі.

Для усунення вище означених проблем ми пропонуємо внести до чинного законодавства певні зміни щодо вчинення дрібного викрадення. Так, стаття 51 КупАП може мати наступний вигляд:

"Дрібне викрадення чужого майна шляхом крадіжки, шахрайства, привласнення чи розтрати (крім випадків вчинення її з проникненням у приміщення, сховища, на земельні ділянки, незалежно від форми власності, приватне житло громадян) тягне за собою накладання штрафу від трьох до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк від одного до двох місяців з відрахуванням двадцяти процентів заробітку, або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти днів.

Викрадення чужого майна вважається дрібним, якщо вартість такого майна на момент вчинення правопорушення не перевищує однієї мінімальної заробітної плати встановленої на 1 січня поточного бюджетного року".

В разі, якщо залишити цю статтю без змін, Пленуму Верховного Суду України треба негайно прийняти Постанову відносно порядку застосування законодавства України щодо розгляду таких справ або зміни до існуючих Постанов пленуму Верховного Суду України № 12 від 25.12.1992 року "Про судову практику в справах про корисливі злочини проти приватної власності" та № 7 від 25.09.1981 року "Про практику застосування судами України законодавства у справах про розкрадання державного та колективного майна" [19-20]. В ці постанови треба внести детальні роз'яснення щодо застосування законодавства України у разі вчинення дрібного розкрадання майна, його відмежування від крадіжки за чинним КК України, порядок відшкодування збитків завданих цим протиправним діянням та ін.

Ми сподіваємося, що проведений нами аналіз чинного законодавства України та запропоновані зміни до нього

суттєво покращать правозастосувальну діяльність відповідних органів держави, сприятимуть якісному захисту прав і свобод громадян України, а також будуть значним піддуртям щодо проведення наукових досліджень у цій сфері.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України від 28.06.1996 р. // ВВР України. –1996. –№ 30. –Ст.141.
2. Уголовное право России: Учебное пособие. –Ч.1 /Голоднюк М.Н., Зубкова В.И., Комиссаров В.С. –М.: ЛексЭст, 2003. –440 с.
3. Навроцький В.О. Злочини проти власності: Лекції. –Львів: Юрид. ф-т Львівськ. держ. ун-ту ім. Івана Франка, 1997. –80 с.
4. Иванов Ю.Ф. Борьба із злочинними посяганнями на власність, предметом яких є автотранспортні засоби (кримінально-правові і кримінологічні аспекти): Дис... канд. юрид. наук: 12.00.08 /НАВСУ. –Київ, 1999. –175 с.
5. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 5.04.2001 року /За ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. –К.: Кантон, А.С.К., 2002. –1104 с.
6. Бахрах Д.Н. Административное право России: Учебник. –М.: НОРМА, 2002. –442 с.
7. Агапов А.Б. Административная ответственность: Учебник. –М.: "Статут", 2000. –251 с.
8. Миколенко А.И. Административный процесс и административная ответственность в Украине: Учебное пособие. –Х.: "Одиссей", 2004. –272 с.
9. Колпаков В. К., Кузьменко О. В. Административне право України: Підручник. –К.: Юрінком Інтер, 2003. –544 с.
10. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7.12.1984 р. // ВВР УРСР. –1984. –Додаток до № 51. –Ст.1122 (із наступними змінами та доповненнями станом на 30.05.2005 р.).
11. Статистика Верховного Суду України. –URL: <http://www.scourt.gov.ua>.
12. Закон України "Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення" від 02.06.2005 р., № 2635-IV // ВВР України. –2005. –№ 28. –Ст.374.
13. Кримінальний Кодекс України від 5.04.2001 р. // ВВР України. –2001. –№ 25-26. –Ст.131 (із наступними змінами та доповненнями).
14. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. // ВВР УРСР. –1984. –Додаток до № 51. –Ст.1122 (з наступними змінами та доповненнями станом на 20.12.2005 р.).
15. Закон України "Про податок з доходів фізичних осіб" від 22.05.2003 р., № 889-IV // ВВР України. –2003. –№ 37. –Ст.308.
16. Закон України "Про Державний бюджет України на 2005 рік" від 23.12.2004 р., № 2285-IV // ВВР України. –2005. –№ 7-8. –Ст.162.
17. Закон України "Про Державний бюджет України на 2006 рік" від 20.12.2005 р. –URL: <http://www.rada.gov.ua>.
18. Крадіжка приватного на 1 гривню була кримінальним злочином. –URL: http://marazm.org.ua/law/000_29/html.
19. Постанова пленуму Верховного Суду України

“Про судову практику в справах про корисливі злочини проти приватної власності” від 25.12.1992 р., № 12. -URL: <http://scourt.gov.ua>.

20. Постанова пленуму Верховного Суду України “Про практику застосування судами України законодав-

ства у справах про розкрадання державного та колективного майна” від 25.09.1981 р., № 7. -URL: <http://scourt.gov.ua>.

Надійшла до редколегії 10.01.2006

БУГАЙЧУК К.Л. МЕЛКАЯ КРАЖА: ПРОБЛЕМЫ КВАЛИФИКАЦИИ И АДМИНИСТРАТИВНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ

Анализируются проблемы квалификации и привлечения лица к административной ответственности за совершение мелкой кражи чужого имущества; внесены предложения по усовершенствованию национального законодательства Украины.

BUGAJCHUK K.L. FINE THEFT: PROBLEMS OF QUALIFICATION AND THE ADMINISTRATIVE RESPONSIBILITY

Problems of qualification and attraction of person to the administrative responsibility for fulfillments of fine theft another's property are analyzed; offers on improvement national legislation of Ukraine are brought.

УДК 37.048.4+343.163(477)

М.М. БУРБИКА

Харківський національний університет внутрішніх справ

СУТНІСТЬ ТА ЕЛЕМЕНТИ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ В ОРГАНАХ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ¹

З'ясовується сутність та елементи профорієнтаційної роботи в органах прокуратури України, надаються пропозиції щодо її удосконалення.

Аналіз наукових праць вчених, які займалися проблемами роботи з персоналом (кадрами) в органах прокуратури, зокрема В.М. Гусарова, Л.М. Давиденка, М.В. Косюти, В.І. Малюги, М.І. Мичка, К.Ф. Скворцова, В.В. Сухоноса, П.В. Шумського, М.К. Якимчука надав змогу зробити висновок про те, що проблеми профорієнтаційної роботи у цій правоохоронній структурі держави спеціально не вивчалися, а в існуючих наукових працях вони досліджувались фрагментарно або в рамках ширшої правової проблеми, без комплексного підходу. Метою цієї статті є удосконалення теоретико-правових засад профорієнтаційної роботи в органах прокуратури України. Завданням - з'ясування сутності та елементів профорієнтаційної роботи в органах прокуратури України. Наукова новизна статті визначається тим, що у ній вперше розглянуто проблемні питання профорієнтаційної роботи в органах прокуратури, визначено її новий елементний склад.

Як зазначено в Програмі кадрового забезпечення державної служби, “комплектування державних органів висококваліфікованими кадрами, спроможними забезпечити економічний і соціальний розвиток держави, набуло першочергового значення” [1]. Відповідно до ст.46 Закону України “Про прокуратуру” прокурорами і слідчими можуть призначатися громадяни України, які мають вищу юридичну освіту, необхідні ділові і моральні якості [2]. В ст.2 Дисциплінарного статуту прокуратури України зазначено, що працівники прокуратури повинні мати високі моральні якості, бути принциповими і непримиренними до

порушень законів, поєднувати виконання своїх професійних обов'язків з громадянською мужністю, справедливістю та невідкупністю. Вони повинні особисто суворо додержуватись вимог закону, виявляти ініціативу в роботі, підвищувати її якість та ефективність і сприяти своєю діяльністю утвердженню верховенства закону, забезпеченню демократії, формуванню правосвідомості громадян, поваги до законів, норм та правил суспільного життя [3].

Як зазначено в Наказі Генеральної прокуратури України “Про організацію роботи з кадрами в органах прокуратури України” від 20.01.2006 р. № 2гн., роботу із забезпечення правильного добору, розстановки, професійної підготовки та виховання кадрів необхідно розглядати як ефективний засіб підвищення авторитету органів прокуратури, їх ролі в зміцненні законності та правопорядку. Слід домагатися, щоб усі напрями прокурорського нагляду і слідства були укомплектовані принциповими, невідкупними, компетентними і добросовісними працівниками, які здатні творчо, цілеспрямовано і якісно виконувати завдання, що стоять перед органами прокуратури України. Створювати в кожному колективі атмосферу високої вимогливості і відданості дорученій справі, сконцентрувати зусилля на удосконаленні стилю і методів роботи, досягненні кінцевих результатів у попередженні та усуненні порушень законів [4].

Таким чином, важливим напрямком формування високопрофесійного кадрового корпусу органів прокуратури є належним чином організована робота з проведення профорієнтаційної роботи в органах прокуратури. Слід відзначити, що в Концепції державної системи професійної орієнтації населення остання визначена як “комплексна науко-

¹ Первинна рекомендація з напрямку досліджень: канд. юрид. наук Іншин М.І. (ХНУВС).